

iger gosp. Aléšovec, ki je do zdaj spisal, poslovenil in predelal že čez 30 iger večih in manjših, dramatičnemu društvu vložil 5 izvirnih iger: „Očetova kletev“, žaloigra v 5 dejanjih, „Sirota“, resna igra v 4 delih, „Sad modêrnih zavodov“, resna igra v 3 delih, „Blazen“, smešna igra v 3 delih in „Francôzi v Kamniku“, zgodovinska igra v 3 delih; dalje tudi opereto „Čarovnica“ v 2 delih, z namenom, naj bi se kakemu komponistu izročila, če je tekst njen za kompozicijo pripraven. Vse te igre, pregledane po prejšnjih odbornikih, niso bile za gledališke „smeti“ pripoznane in posebno hvajlena je bila prva, ki slika naravno življenje našega ljudstva; zdaj pa jih je pisatelj, kateri jih noče dati svojim očitnim nasprotnikom v presojevanje, nazaj vzel, naprej vedé, da jih zavržejo kot „strašansko slabe“ zato, ker pridejo iz njegovega peresa; ne izroči jih tedaj več dram. društvu, dokler je sedanji odbor.

Po vsem tem pa vprašamo: s kako pravico pridržuje odbor občinstvu igre, katere bi po vsem, kar se sliši o njih, gotovo bolj dopadle občinstvu, kakor puhli izdelki pisateljev Germonikove ali prestavljalcev Železnikarjeve vrste? Če se bo čakalo, da bo kak korifej „mladoslovenskega“ pisateljstva kaj spisal, treba bo Metuzalemove starosti. Dolgi jezik in široka usta niso še nikoli ničesa vstvarila. Ko je deželni zbor Kranjski razpisal nagrade za slovenske gledališke igre, misliti se je smelo: no! zdaj bodo Stritarji e tutti quanti nekdanji „Zoričani“ vsuli cele kupe svojih del na dramatično polje, ne zato, da bi vgrabili nekoliko desetakov, ampak zato, da bi kot „velikani“ dramatičnega Parnasa rešili čast slovenske Muze in drugim „bornim“ slovenskim pisateljem kazali, kako se pišejo gledališke igre; al zmotili smo se! Nobeden teh vitezov se ni upal prikazati v dramatičnem turniru. Se ve, da je lahko pisariti zabavljive „sonette“ in dokazovati, da je bil Prešern neumen, ker se ni pisal Preširen!

Pa tudi občinstvo je zgubilo veselje do društva pod tako odborsko večino. Dokaz temu so nekatere predstave, pri katerih bi človek po praznih prostorih prav lahko plesal. Vse sloni na gosp. Nollíjevih ramah, ki bi moral res pravi Atlant biti, da bi bil takemu bremenu zmirom kos. In oni odborniki, namesti da bi ga podpirali v težavnem njegovem poslu, zabavljajo pridno po svojih časnikih čez igre, predstave in njega, da! ni jih sram, celó sikati pri predstavah. Če so igre same po sebi slabe, zakaj odborniki tega poprej ne vedó in ne zabranijo predstave? V časniku potem se vsesti na visocega vranca za „parado“ po Zarnikovi metodi, to, gospôda, ni skrb za domačo reč! Tako, se vé da društvo ne more napredovati, čeravno je „napredek“ vaše lažnjivo geslo, in če se večina sedanjih odbornikov, kakor so dr. Zarnik, Jurčič, Levstik, dr. Vošnjak i. dr. ne odpovedó svojemu društvu pogubnemu poslovanju, bomo v kratkem času šli za pogrebom društvu, in tem odbornikom bo pripadala zasluga, da so ga pokopali, kakor so pokopali že marsikaj narodu koristnega.

To spregovoriti zdelo se nam je ravno zdaj potrebno, ko vidimo, kako slabo so obiskovane večidel slovenske predstave in je „Slov. Narod“ še tako predrzen bil, očitati deželnemu odboru, da namesti 4 predstav ni dovolil jih 6 na mesec dni dram. društvu. Dober kos slabega vspeha pripada nemarnosti teh odbornikov, ki so se dali voliti le zarad „časti“, pa se ne zmenijo dalje za društvo, menda zarad tega ne, ker odborstvo — nič ne nese. „Dramatično društvo“, osnovano ob času, ko še niso „mladi“ petelini peli po strehah, ima brez dvoma velike zasluge o zbujeji narodnega duha, toraj nimajo „mladiči“ nikakoršne pravice vgonobiti ga, kar po vsem rečenem nameravajo. Kaj neki jim je storila

mati Slovenija, da jo neprenehoma preganjajo in jej škodujejo, kjer koli le morejo?

Politične stvari.

Kako je Bismark, sovražnik kristjanske vere, leta 1849 mislil in govoril o verskih zadevah.

Bilo je 15. novembra leta 1849, ko je sedanji knez Bismark, takrat le še pl. Bismark, v Pruskem deželnem zboru pobijal načrt postave civilnega zakona. Zanimivo utegne biti našim bralcem, zvedeti iz njegovega govora glavne točke, tako le se glaseče:

„Ne morem verjeti, da bila bi naloga postavodajstvu, prezirati to, kar je ljudstvu sveto. Marveč je moja misel ta, da — če postavodajstvo hoče ljudstvu učenik in voditelj biti — mora zvesta naloga njegova biti, delati na to, da se življenje ljudstva v vseh razmerah trdno opira na palico vere in blagoslovenje njene, — ne pa, da bi to palico kot nepotrebno pritkilo svojega življenja po vladnem ukazu od sebe vrglo in tako spoštovanje cerkve in verskih naprav spodkopalo tam, kjer je to spoštovanje v življenju ljudstva globoke korenine pognalo, in to v takem času, ko se je ljudem, ki nobene vere nimajo (Freigeister), pa se „omikane“ (gebildet) imenujejo, posrečilo, svojo nečimurnost do vsake pozitivne vere cepiti v srca občinstvu s tem, da rekó, da le ostri bajonet stoji med hudodelnimi strastmi in mirnim ljudstvom in da vojska vseh proti vsem res ni prazna domišlija.

Če se ljudstvu ena njegovih starodavnih kristijanskih glavnih pravic za drugo jemlje, — pravica vladanemu biti od kristijanskih svojih viših pastirjev, — pravica svojim otrokom v šolah, v katere pošiljati otroke, in katere zdrževati je dolžnost kristijanskih starišev, zavarovati kristijansko izrejo, — pravica, po kristijanskem običaji in po svoji veri v zakon stopiti brez odvisnosti od konstitucionalnih ceremonij, tedaj po vsem tem upam vendar doživeti še to, da se bode norčava ladija časa razbila na skali kristijanske cerkve, kajti še stoji v ljudstvu vera na razodeto besedo Božjo trdneje, kakor vero na izveličavno moč kakoršnega koli paragrafa ustave naše.“ —

Tako je govoril Bismark leta 1849. Takrat se ve da je bil le preprost Prusk žlahčič, danes je knez in nemškega cesarstva kancelár.

Vendar mislimo, da mu te njegove lastne besede iz leta 1849 šumijo včasih po ušesih, vsaj vidi, da je dandanes prav on tisti, ki „norčavo ladijo sedanjega časa“ žene na skalo katoliške vere!

Za Boga milega! to so vam značaji, da je sramota! — to so vam izdajalci samega sebe! — to so vam politični petelini, ki se sučejo zdaj sem zdaj tje, kakor jih strast suče! Kar je trdil kot mož zrele pameti, to zatajuje zdaj šepasti starec, ki z eno nogo že stoji v grobu!

Lepoznanske stvari.

Dvojni sveti večer.

Novelica, po E. svobodno posnel Josip Levičnik.

(Konec.)

V.

V tem hipu potrka nekdo na okno. Oče hiti tje, odpre mala v okno vdelana vratica, in na neko v izbi